

SOSIALURIN

Fimti ár í góðum og illum

Altjóða arbeidarafylkingin – ILO – er í ár 50 ár

Tær hendingar sum fyrri hálfthundrað árum síðan fóru til altjóða arbeidarafylkingina, ILO, kenna fá nakað til. Men endamálið sum lagt var, er enn grundarlagið undir arbeiddi ILO: friður grundaður á sosialt rættvísi.

Um frið og sosialt rættvísi

Altjóða arbeidarafylkingin hevur til endamáls at virka fyrri friði á øllum økjum grundað á sosialt rættvísi, og vælveru bæði ókonomiskt og sosialt.

Síðani ILO 1919 varð stov-

nað, hevur manga staðir í heiminum verið vápnadrir samanbrestir. — Men vonin fyrri friði er sterkari í dag enn hann var fyrri 50 árum síðani. Ein av orsökunum til hetta er, at bardagi verður hildin at vera hópisleysur, er tað vaksandi samstarvið millum tjóðir.

Harafturat er spurningurin

um stríð ella frið álvarsamari í dag enn fyrr. Við atombombuni kunnu vit týna alt liv á jörðini. Mannaættin í dag er ov upplýst at góðtaka nakran form fyrri Pax Romana — fyrri friði við at geva seg yvir. Tað er ikki møgult longur at noyða fólk frið, við at siga teimum hvat tey skulu hugsa og

gera, og soleiðis skapa ein yvirklassa fyrri aftur at seta jarnhælin á tey sum minni hava.

Ein av høvuðsuppgávunum sum stovnatarnir settu sær fyrri var, at virka fyrri betri livi- og arbeiðsviðurskiptum, og at seta altjóða arbeiðsnormar til vinna móti tí sosiala rættvísinum. Síðani ILO varð stovnað eru 260 tilíkar avgerðir góðtiknar. Altjóða arbeiðsnormarnir hjá ILO røkka ógvuliga langt, sum t. d. mannarættindi, sosialt rættvísi, arbeiðsviðurskipti, umsjón við verksmiðjum, heilsuviðurskipti o. a.

Um sosialt rættvísi og rimiliggilvirkindi er ein treyt fyrri friði, er ein vegur at ganga, og er tað at javna tann munin sum er millum tey ríku og fátaðu londini. Hesin vandin er nógv størri enn tann ideologiski og nationali spurningurin. Tveir triðingar av fólkinum í heiminum livir í teim sokallaðu u-londunum, og hava tey fingið snevlin av tí teknisku útvikling sum verið hevur í øðrum londum, og vilja nú sjálvi fáa part í tí.

Munurin millum tey ríku og fátaðu londini er ein krúttunna. Hvarja viku vera 1.200.000 fleiri munar at metta.

Fólkalið veksur mest í teim tilfáturskomnu londunum, serliga er tað í Afrika, Asia og Latinamerika.

ILO hevur gjørt eina skrá fyrri tekniskt samstarv í øllum heimspørtum. Skráin miðar ímóti, at skipa so fyrri, at loysa nakrar av teimum uppgávum sum eru og soleiðis skapa ókonomiskt grundarlag fyrri einum demokratiskum samfelagi.

Fyrsti altjóða arbeidararáðleggingarfundurin varð hildin í Washington í oktober 1919. Seks millumtjóðasáttmálar vórðu samtyktir á ráðleggingarfundinum.

Landsorganisasjonen i Norges nye formann Tor Aspengren

ALLE på den nylig holdte kongressen i LO, Oslo, var enige om å velge Landsorganisasjonens viseformann til den øverste leder for denne viktige instans i dagens norske samfunn. Ja, sjøl Borten som var gjest på møtet understreket i sin hilningstale at solidaritet var en av de viktigste grunnene til organisasjonene sterke stilling i dag.

TOR ASPENGREN er Oslo-gutt og født i 1917. Han er høy, måler 187 cm og har en naturlig hang til å «se ned på folk», er kort sagt en ruvende skikkelse i landskapet. Men som menneske er han grei, går rett på sak og er en typisk dynamisk skikkelse, i stadig bevegelse til tross for at han har evnen til å koble ut og slappe av i skog, mark og fjell. 42 timers uka holder ikke for den øverste tilsitsmannen i Norges største organisasjon med et medlemstall som nærmer seg de 600.000. Det forbundet som Aspengren er fostret og lært opp av er jern og metallarbeiderforbundet, det største i LO med vel 70.000 medlemmer.

52 ÅRINGEN er som vi ser en ungdom frisk, i sin beste alder, energisk, glad og samarbeidsvillig. Han kommer fra industri miljøet i Oslos Nydalen med den store bedriften Christiania Spigerverk med langt over de 1000 arbeidere. Her gikk Tor inn i fagforeningen allerede som 15 åring og ble underkasserer som sit første hverv i det arbeide han skulle vie hele sitt liv til. Senere ble han formann i bedriftsklubben og fikk meget å arbeide med på en så stor bedrift. Derfra kom han til Oslos stedsstyre i 1947. Neste opprykk var distriktssekretær i Oslo og så endda et trin opp som sekretær i Forbundet med hele landet som arbeidsplass. Etter syv år her tok han over Formannsjobben etter Josef Larsson i Forbundet. Det var en stor ære for den 40 år gamle LO-mannen. På kongressen som er LO's øverste instans og samles hvert fjerde år ble han i 1965 viseformann og ble en god støtte for den stø og solide LO-formannen Pærlus Mentzen fra Finnmark som gikk av forleden etter aldersgrensen 67 år.

DET var ingen tvil om hvem som ble Mentzens etterfølger. Tor Aspengren har de egenskaper som er nødvendig for en så vanskelig stilling. Her kreves oversyn, orden og ikke minst forhandlingsvilje og evne til å møtes med beinhard motpart. Det kreves ikke så lite av diplomatisk fektekunst på toppplanet med de som framdeles behersker hele det norsk næringslivet.

HAN har fået knyttet sitt navn til en komité som har arbeidet med det industrielle demokrati, altså folkestyre også på arbeidsplassene. Dette er et krav som går hånd i hånd med tidas utvikling og må tvinge seg fram etterhvert mens kampen mellom konsentrasjon, rasjonalisering, bedriftsnedleggelse og menneskene som berøres foregår. — Det var mange viktige saker oppe på dette års Fagkongress. Det ble lagt fram et prinsippprogram som klart sier fra at LO kjemper for arbeidernes og funksjonærenes rettigheter og større innflytelse når samfunnskaka skal deles. LO står som den høyeste innstans

her, beskytteren og forsvareren av det som er nådd og det som skal nås i framtiden. I 70 år har det vært slik. — LO skal også ha et handlingsprogram i pakt med tida og det ble også et kulturprogram for større innsats av kunstnerne på alle områder ikke minst på arbeidsplassene.

DEN nye formannen sitter nå på toppen i Oslos dominerende Folkets Hus med fint utsyn over hovedstadens sentrum. Det er ikke tvil om, at Tor Aspengren som er skolert gjennom

alle fagforeningenes trinn oppover makter de oppgaver som stilles i dagens og morgendagens Norge.

Vi skal også merke oss at han har stillt seg så positivt til gjenerobringen av arbeiderflertallet på stortinget til høsten. Han er optimist og tviler ikke. —

Fridtjof Diesen.

TIMBUR

og annað byggitilfar

AXEL HANSEN

TIMBURHANDIL . Tilf. 7 og 170 . Vestmanna